

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЧА.

(*Courier.*)

Число 36.

Неделя 9 Мая 1843.

Год. III.

СУДБА ГЕОРГИЯ БРАНКОВИЋА ДЕСПОТА, И
НАРОДА СРБСКОГЪ СЪ НЫМЪ У АУСТРИЮ
ПРЕШАВИНЕГЪ.

одъ Д. Арнота.

Деспотъ Георгіј Бранковићъ законный потомакъ Краљевске породице; когъ су заслуге у Аустрийской држави сяйне, како се скончao, читаюћемъ свѣту је познато. Но будући, да су за време нѣгово бывша обстоятелства Народа Србскогъ, за настъ любопитна: зато ћу я, изъ књиге: „Прибавленіе, содержащее важная писменная доказательства, къ изясненію Исторії Славенскихъ Народовъ“ за болѣ понятіе бывшегъ стана дѣдова наши, нѣка извести, коя ће онима, кои знали ни су, огледало изближе прошлости моћи быти. — Деспотъ Георгіј Бранковићъ, кои є на позивателно писмо блажене памети Леополда великогъ, јоштъ у турской области съ народомъ своимъ бывшій, многе услуге Аустрии чиніо, свой народъ наговори да отечество остави, и у Аустрию пређе. За кое блажене памети Леополдъ, признаваюћи починѣне нѣгове вѣрне услуге; и будући, да су одъ нѣговогъ племена краљви: Босански, Србски, Бугарски, Далматински, и Хватски, и готово надъ свомъ восточномъ обласћу владали, међу прочи-

ма и Вукъ Бранковићъ одъ Подгорице Херцеговине, Срема, Јено-пола (у комъ се Влашка и Бачка заключавала) био вѣчитый Господаръ: зато је велимъ царъ Леоп. како Деспота Георгіја Бранковића, тако и цѣло нѣгово обоећъ пола потомство, законно, „свѣтлѣйшимъ и великоможнѣйшимъ Графомъ“ утврдио. Милостиво даровао му је военый щитъ, на комъ је дво-главный царскій оро, съ діадимама и прочимъ украсеніяма изображенъ био, за знаменѣ печата. По томъ кадъ је Деспотъ 1690 съ Србскомъ и Влашкомъ войскомъ, кодъ граница Ердѣльски, противъ турчина станіо се; добије писмо одъ Генерала Хайслера; да Фелдмаршалу Баденскомъ уговора ради оде, гдѣ ћеду турчина напасти. Деспотъ чистомъ савесћу војенъ прејави се Фелдмаршалу Баденскомъ, кои га съ мѣста подъ строгомъ стражомъ у Бечь одправи, гдѣ га у Царской болницы подъ чуварствомъ воене страже затворе. Деспотъ овимъ ненадимъ случајемъ ожалосћент, прву је молбу нызовомъ Величеству оваку на латинскомъ језику поднео:

АУГУСТЪЙШИЙ И ПРОЧ:

Одъ године 1688, кадъ самъ у посланичеству влашкомъ био, до садъ кодъ

двора Вашегъ Величества свагда самъ милостиво пріймлѣнъ быо. А и претогъ у различнымъ случаевыма, а особыто при переводе Србскогъ народа у Државу Австрійску многе самъ бѣде одъ Агаряна претрио; за кое самъ одъ Вашегъ Величества Графовствомъ премилостиво одаренъ. Но садъ незнамъ чомъ наредбомъ, вѣнъ єданавстый самъ месецъ, подъ строгимъ затворомъ зауставлѣнъ. Богъ ми въ сведокъ, да самъ Вашемъ Величеству непреломну вѣрность сачувао, за ню и кровь мою и народа могъ пролити готовъ самъ быо; и заиста незнамъ ни о какой погрѣшки, коя бы садашю мою кашигу заслужила. — Зато нека ми изволи Ваше Величество милостиво допусти, молбу и мале заслуге мое покорно представити.

1) По обѣданю Вашегъ Величества чрезъ Резиденту при Отomanскомъ двору бывшегъ; да ако Србскій Народъ противъ общегъ Христовогъ имени непріятеля оружіе подигне, древну свободу у повраћеномъ отечеству уживаће. — Мало потомъ гордошку надутый Везиръ великий, нижу землю съ войскомъ своимъ облада, стигне до града Јивара, кои одъ вѣрны подайника Ваши отме; и на прочу землю, и градове Вашегъ Величества ополчиш. Когъ я съ єдноми-сленицима моима, кои су кодъ Везира съ великомъ почесу пріймлѣни бывали, на примиреніе самъ умолю; и одъ запада съ истоку повратити се принудіо.

2) У то исто време кадъ је Везиръ Јиваръ обсео, созаклетіе и издао првоналазне господе Унгарске, чрезъ блаженоумрлогъ Резidentа Кіндеберга у Цариграду бывшегъ Вашемъ Величеству самъ обявio и одкріо. О чомъ писмену Резиденту сведочбу г. 1688 пресвѣгломъ лицу Величества Вашегъ самъ поднео.

3) Некатолика Ерделяна, штетна цѣломъ Христіянству намѣрна Ер-

дель Туркомъ предати, Божијомъ помоћи и полезнымъ саветомъ моимъ разсую самъ и уништио.

4) Године 1683 кадъ су се турци за обсаду престолногъ града Беча, пріуготовлявали, Вашемъ Величеству самъ предувѣстіо. — Графа Чакі, и многе проче вѣрне Величеству Вашемъ, съ превеликимъ страомъ и трошкомъ, изъ окова Константинополскогъ избавио самъ и пропустіо. После обсаде Бечке, многа самъ благородна и свештена лица, изъ варварскогъ робства искупіо, нараніо, одено, и собственнымъ трошкомъ, крозъ Ердель у отечество ѹй провео; у комъ преузвишеный Госп. Кардиналь Колоничъ жива ми сведочба быти може.

(продуженіе слѣдує.)

МАХОМЕДАНСКІЙ ОБЫЧАЙ ПРИ ПОГРЕБУ.

Описатель овога Махомеданскогъ укопа, кои се више година у востоку бањио, издае слѣдуюћи обычай отмѣніи, и кои су могућни Оци платити, кои се при погребу єдногъ Правоверногъ Муселмана обдережава: додаваюћи да смрть єдногъ Муселмана есть особыто живостна; — Самрникъ чимъ издане, прво окупасе, и остави да се самъ одъ себе осуши, нити се чимъ годъ мокрота съ њѣга убршише, чело; руке, колена и ноге камфоромъ поспу му, и затимъ у бело по могућству платно или свилу увью га, и на постелю изложе, на којој изъ Алкорана више Стихова написани виде се. —

По свершетку овога свега, и кадъ самрникъ неколико сати тако одстои, онда дође Махомеданскій Оца, пошкроши самрника некомъ водицомъ, и потомъ да га на полѣ изнети, положивши ноге къ Меки, а Свештникъ окрене

У се одъ ињга, на ону страну, одъ кое са-
мртника гробъ лежи, говорећи на гласъ
съ подвикиваниемъ ове речи: Веруюмъ на
едногъ всемогућегъ Бога, и ињму се мо-
лимъ и препознаемъ да је Махомедъ Божјиј
Посланикъ, и Пророкъ својо проро-
ка на земљи, такођеръ веруюмъ да је А-
ліја глава Правоверни, и да је ова земља
ијгова истина, — и сви Правоверни ињ-
му покорни дужни су быти, — исто та-
ко веруюмъ и исповедамъ, да праве по-
главице и добри Света уводитеља сино-
ви Адамови, на заповесть Божјю и Сло-
во ијгово, къ нама се приближили всу;
то јестъ, Хасанъ и Хусеинъ Синови А-
лини, Яуферъ Синъ Махомедовъ, Му-
соръ Синъ Яуфера, Аліја Синъ Му-
сировъ, и Богъ ныи у свомъ светомъ
храненију држи, и навеки Божја милостъ
шњима је аминъ. —

Кадъ ове речи или бољ казати мо-
литву Оца изговори, онда се текъ окре-
не мртвацу, и као да овай чује, зове га
по имену и говори му слѣдуоће речи;
Чуй ме, Чуй! Обадва Посланика одъ
Всемогућега Бога, кои је самъ имућиј,
доћи ћеду теби, и пытаћеду те слѣдуо-
ће вопросе: кои је твой Богъ? Ты ћешъ
њима одговорити: Свемућиј и Всемо-
гућиј Богъ јестъ мой Господарь. — Кои
је твой Пророкъ? Ты ћешъ љима каза-
ти: Махомедъ Створенъ Бога Створи-
теля, — и посланикъ на земљи. — Кој
је вера? Ты ћешъ казати: Исламъ је
моя једна и права вера, — Кој је твоја Све-
та књига? на овореци: Коранъ јестъ моя
света књига. — Кој ти је црква? (Џаміја)
а ты имъ одговори: Света Кааба у Ме-
дија јестъ моя црква. — И на ово ћешъ
њима онда изговорити: Имаумъ Аліја
Синъ Абуалибе, Имаумъ Хасанъ и Ху-
зеинъ (за коимъ стоји јоштъ 11 Махоме-
дана) то су мои Предводитељи и одбра-
нитељи, шњима је моя любовь, а ны-

овимъ иепрјателима моя велика злоба,
мрзотъ и пакостъ, и та је моя дуж-
ностъ вечна, и света као Богъ. —

(продужене слѣдуе.)

НИТАГОРОВА МУДРА ИЗРЕЧЕНИЈА.

Осимъ свега избирай себи за прјатеља, кое честно владање, и добродѣтельи предъ другима красе, — И ако до-
знашъ, да они поступају съ тобомъ ис-
кренно, то примай њиове совете, и ра-
зумна представљења, и употребљавай дру-
жеске њине услуге на твоју користъ.

За мале погрешке не мойсе оружати пакостју на твогъ друга; ћръ знай да слабостъ човеческа често нась при-
води у погрешке, и то пре него што ми
такове предупредити и отвратити можемо.

И кадъ си на саму, и предъ другима ништа срамно не учини, ћрбо ты
самъ себе већма одъ својо стыдити се
морашъ.

Опомени се тога, да сви умрети морамо, — а на противъ овога знай то,
да имање и богатство наоде се у рукама
не постояне Судбине, коя по слепој
Судбине волији једномъ дају се а одъ
ругогъ отимају се.

Знай да је Судба Божја неизбегаема,
горки и противни случајева роду човече-
скомъ определила, зато сноси Судбу
своју великодушно и безъ роптаня.

Дужностъ је човека по могућству ста-
рати се о начину своеј состояњије побо-
шати.

Увек ћешъ наћи, да добри и честни
људи никадъ не-сретни нису.

У Вуковару. —

Павле Јовановић

Заклети Адвокатъ.

ВѢСТИ.

За посланике на предстоећи државни Собръ изабрани су одъ стране Торонталске Вар. Максимилијан Хертеленди, и Владислав Каракочини — одъ стране Турцке: Карлъ Руткан, и Адолфъ Раковски — одъ стране Бараньске: Георгий Майлатъ првый поджупанъ и Фердинандъ Гааль главный Судацъ — одъ Стойно-Београдске: Казимир Шаркези и Францъ Фиятъ — одъ Чанадске: Албертъ Банхиди, и Едмундъ Каллан — одъ Шомођке Павелъ Шоминић и Јованъ Талиња — одъ Угоче: Ладиславъ Сентпали и Мелоръ Руђакан — одъ Арве Маурциј Змешкаљ крал. коморникъ поджупанъ и А. Абаффи — одъ Тренчинске: Гашпаръ Понграцъ првый поджупанъ и Лудовикъ Бахо — одъ Шарошке: Владиславъ Пилерь и Албертъ Шемшен — одъ Цапске: Едуардъ Жедини Словѣтникъ при мѣстоблюстителномъ Унг. Совѣту и Валтезаръ Маћашовски. —

Нѣгова Екцелленциј Графъ Гавріјлъ Кегленић одъ Бузинъ ц. к. тайный Совѣтникъ и Таверникъ благоволю в Јосифа Чаки Зак. Адвоката вице Секретара и Бележника Таверникале Столице, за дѣйствителногъ наименовати.

Пешта. (продужено) На Рештаурациј Пешти. крал. вароши за Столинаше избрани су: Антониј Ресманитъ, Јосифъ Робичекъ, Харватъ, Лика, Пертингеръ; — За Формундера: Стефанъ Што-фенбергеръ; — За маг. сенаторе: Леополдъ Ротенбллеръ, Колеръ, Карлъ Калоциј, Теодоръ Наймаеръ, Антон. Алкиръ, Холовић; — За Вице-биргермайстора: Леополдъ Ротенбллеръ; — За вар. Капетана: Андр. Секринчиши; — За вар. судца: Ђорђе Третеръ; — За Биргермайстора: Францъ Сепеши.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

У Лисабони зданіе колегіума Благородны кое су у Школу политехническу преобразили са свимъ е погорело — три е особе погинуло и седамъ ранѣно — околостоећи домови су сачувани.

У Паризу Жена једна Четверо Женске деце мртве је родила.

У позоришту рускомъ мора свакій кодъ кассе свое име у книгу на то опредѣлену уписати — кон при улазку у Саалу шеширъ одма не скине, тай

се одъ Полицаја примора. Свакій је сести принуђенъ, и преко читавогъ представленија ни устати много мање изићи не сме, звиждати строго и забранено — Пљескати и знаке допаданя изјавити в свакоме слободно.

(Населбина у Берлину) у почетку 1843 г. числила се на једно 350,000 душа, дакле Берлинъ је у овомъ отношају осма, највећа варош у свету. Знатни су степени насељбине. Год. 1600 излазила је насељбина на 12,000 житеља; 1650, две године после тридесетогодишног рата била је на 6100 душа спала 1680 г. износила је на 9800, али 1685 г. већ на 17,400 умножила се онима, што су из људија дошли. Одъ тогъ доба непрестано је растла: 1712 при рођену Фридриху Великомъ бројало се: 61,000, при почетку владе његове 1740 г. већ на 90,000, при његовој смрти: 147,333. Фридрих Вилхелмъ III затекао је 165,726, садашњији кралј г. 1840 330,230 душа.

(Д. и. В.)

(Римъ, 21 Апр.) Римске учене Академије а особито сабинскій Патрицијатъ славио је торжественый споменъ дана, кадъ је Римъ сазиданъ био. Овогодишнији 21 Априљ је 2592-тій данъ рођења вечите вароши.

(Сен. В.)

У Суматри, има, као што се одъ скора одкрило, у правомъ смислу речи, више злата, нег' блата. У овомъ се сарфчъ како у рѣкама и барама, тако и по полу и ливадама много златногъ праа налази, и тако једанъ земљанији лонацъ често је скупљи него месо, што се у њему кува. Некиј инфантер. капетанъ то приметивши даде све црепове скупити и у пра утући, кон, кадъ је опранъ био, у 79-80 фунтијади садржаваше $1\frac{1}{2}$ Лота чистогъ злата.

У Карлову (у Ирландији) буду два кривца, кои су по улица люде робили, предъ судъ доведена, у комъ на свое и свијо присутвујући удивљенъ за певније се прогласе. Председатељ суда Баронъ К'Гради после изречене судејске сентенције зовне ключара и рече му: — Мурфи, я ваšь молимъ, да не бы ова два кривца пре седамъ сатиј увече пустили; јеръ је одлазимъ у петъ сатиј у Дублињъ, а радъ бы био, да баремъ два сата пре одъ ныи дођемъ.

Издаватель Димитрий Јовановић. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словима Баймоловимъ.